

1.LOOVTÖÖDE KORRALDUS TARTU KRISTLIKUS PÕHIKOOLIS

1.1 Mõiste

Loovtöö on iseseisvat mõtlemist arendav ja uut väärtust loov töö, mis lähtub III kooliastme läbivatest teemadest või lõimub õppeainetest. Loovtöö on uurimus, projekt, kunstitöö vms ning selle kirjalik kokkuvõte.

1.2 Eesmärgid

Loovtöö eesmärgiks on

- pakkuda õpilasele võimetekohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust;
- toetada õpilase tervikliku maailmapildi ja loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist ning aidata kaasa uute ideede tekkimisele ja teostamisele õppeainete lõimumise ja loovtöö protsessi kaudu;
- toetada õpimotivatsiooni, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemise kujunemist;
- toetada õpilase kujunemist loovaks ning mitmekülgseks isiksuseks;
- arendada üldpädevuste kujunemist;
- toetada õpilast tema võimete paremal tundmaõppimisel, mis aitaks teha valikuid järgnevateks õpinguteks.

1.3 Loovtöö korraldamine

Loovtööde korraldamise koordinaator tagab vajaliku koostöö IT tugiisiku, klassijuhataja, õpilaste juhendajate ja teiste õpetajate vahel. Koordineerija toetab ja juhendab klassijuhatajaid ja õpilaste juhendajaid, töötab välja tähtajalise ajakava ja jälgib kõigi loovtööga seotud sündmuste kulgu, valmistab vajalikud materjalid.

Klassijuhataja toetab oma klassi õpilasi teemade ja juhendaja valikul.

Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kahekesi. Juhendajaks peab olema üks kooli aineõpetaja ja soovi korral kaasjuhendajaks sobiva kvalifikatsiooniga inimene väljastpoolt kooli.

Loovtöö üldine ajakava:

1. 7. klassis:

- a. õpilased õpivad informaatika tunnis loovtöö vormistamist;
- b. õpilased õpivad eesti keele tunnis loovtöö olemust, info otsimist ja analüüsi;
- c. õpilased osalevad eelmise lennu loovtööde kaitsmisel. Õpilased analüüsivad kaitsmist, toovad välja meeldinud tööd ja põhjendused ning mida kasulikku nad õppisid enda loovtöö tegemiseks;
- d. maikuu esitavad õpetajad loovtöö teemasid koordinaatorile, kes tutvustab neid õpilastele.
- e. õpilased saavad soovi korral osaleda koos 8. klassi õpilastega loovtöö kavandamise, teostamise ja vormistamise protsessis.

2. 8. klassis:

- a. septembris arutab loovtööde koordinaator koos õpilastega loovtöö kavandamist, teostamist ja vormistamist. Õpilased valivad teema ja juhendaja.
- b. oktoobris õpilased koostavad koos juhendajaga loovtöö teostamise [tegevuskava](#) (vorm on toodud lisas 1). Juhendaja suunab õpilase kirjandust otsima ja valima.
- c. I ja II trimestril õpilased teostavad loovtööd, samal ajal vormistades loovtöö kirjalikku osa.
- d. vähemalt kord kuus viib koordinaator läbi loovtöö tunni õpilastega tööde protsessi ja tegevuse kajastamise abistamiseks. Novembris ja märtsis osaleb tunnis ka IT tugiisik, kes abistab õpilasi loovtöö vormistamisel.
- e. aprilli alguses esitavad õpilased loovtööd juhendajatele. Juhendaja annab loovtööle sobivuse korral heakskiidu. Koordinaatorile annavad õpilased valmis töö paberkujul kiirkõitja vahel.

f. loovtöö kaitsmine toimub üldjuhul aprilli esimeses pooles.

Direktor kinnitab iga õppeaasta alguses koordinaatori poolt välja töötatud tähtajalise ajakava ja see avalikustatakse kooli kodulehel.

Juhendaja ülesanded:

- aitab õpilast teema valikul ja tegevusplaani koostamisel;
- soovitab vajadusel kirjandust ja annab suuniseid info leidmisel;
- jälgib töö vastavust sisulistele ja vormistamise nõuetele ning jälgib ajakava täitmist;
- nõustab õpilast esitluse edukaks läbiviimiseks;
- täpsustab paaristöös liikmete tööpanuse;
- nõustab õpilast loovtöö esitlemise vormi valikul, osaleb kaitsmisel.

1.4 Loovtöö liigid

Loovtöö kui uurimus

Uurimistöö esitatakse kirjaliku tekstina, kus õpilane keskendub mingile uurimisprobleemile. Uurimuse eesmärgiks on saada täpsemat teavet uuritava teema, nähtuse või protsessi kohta ning leida vastuseid teemat puudutavatele olulistele küsimustele. Töö võib sisaldada näiteks teabe kogumist ja liigitamist, statistiliste andmete esitamist, intervjuerimist, isiklike kogemuste kirjeldamist jms. Uurimistöö peaks sisaldama kogutud teabe analüüsi, autori järeldusi, tõlgendusi ja üldistusi. Uurimuse kirjalik kokkuvõte peab olema 10-14 leheküljeline ning koosneb järgmistest osadest:

- tiitelleht;
- sisukord;
- sissejuhatus:
 - sõnastatakse töö eesmärk, hüpotees, uurimisküsimused (küsimus(ed), millele oma töö käigus vastust otsid) ja uurimisülesanded (ülesandeid, mis aitavad leida vastuse uurimisküsimustele).

- ülevaade kasutatud uurimismetoodikast ja meetoditest (mida planeerid töö valmimiseks teha: nt küsitlus, intervjuu, vaatlus jne);
- töö põhiosa:
 - teoreetiline taust (uuritakse, kas ja milliseid töid on varasemalt selle teema kohta tehtud);
 - ülevaade valimist (vastajate arv, sugu, vanus, elukoht jms);
 - ülevaade küsitluse/vaatluse/intervjuu läbiviimisest (aeg, vahendid, sisu);
 - tulemused koos illustreerivate jooniste, tabelite, skeemide vms;
 - üldistuste ja järelduste tegemine tulemuste põhjal;
 - uute hüpoteeside püstitamine, mida oleks veel vaja uurida;
- kokkuvõte (sh enesehinnang eesmärkide ja tegevuskava täitmise kohta);
- kasutatud kirjanduse loetelu;
- lisad (vajadusel).

Loovtöö kui praktiline töö

Loovtöö muusikas võib olla õpilase omalooming - pilli omandamise mänguvõtted koos muusikapalade esitamisega, kontserdi korraldamine, pilli/instrumendi valmistamine.

Kunstitöö teostamise tehnikaks võib olla maal, joonistus, graafika, skulptuur, keraamika. Juhul, kui loovtöös kasutatakse fragmente teiste autorite loomingust, tuleb autorikaitse seadusest lähtudes viidata kasutatud teose autorile.

Praktiliseks tööks võib olla veel film, animatsioon, mäng, õppematerjal, raamat, etendus, meisterdatud ese või toode vms.

Töö kirjalik kokkuvõte koosneb järgmistest osadest:

- tiitelleht;
- sisukord;
- sissejuhatus:
 - tutvustatakse lühidalt (kuni 1,5 lk) valitud teemat;

- tuuakse välja teema valiku põhjendus;
- seatakse eesmärgid;
- ülevaade töö struktuurist ja alaosadeks jaotamise põhimõtetest (lühidalt ülevaade peatükkidest, millest töö koosneb);
- töö käigu kirjeldus tööprotsessist koos fotodega:
 - tööks valitud materjali, tehnikate, vahendite kirjeldus ja põhjendus;
 - töö eelarve juhul, kui oli rahalisi väljaminekuid;
 - ettevalmistuste kirjeldamine (kavandi, mustandi, stsenaariumi vms loomisprotsessi kirjeldamine);
 - kuidas nägi välja põhitöö valmimine ja kaua see aega võttis;
 - millised raskused tekkisid töö käigus ja kuidas said neist üle;
 - milliseid muudatusi tegid oma töös võrreldes esialgse plaaniga.
- kokkuvõte (sh enesehinnang eesmärkide ja tegevuskava täitmise kohta);
- kasutatud kirjandus;
- lisad (vajadusel).

Loovtöö kui ürituse läbiviimine

Üritus on kindla eesmärgi ja ulatusega terviklik ettevõtmine, mis pakub hea võimaluse valitud teemadel viia ellu oma ideid. Näiteks teemapäev, spordipäev, turniir, töötuba. Õpilane planeerib ürituse tegevused, koostab eelarve, reklaamib üritust, leiab vahendid ning juhib ürituse läbiviimist, kaasates vajadusel teisi inimesi koolist või väljastpoolt kooli. Peale ürituse toimumist analüüsib õpilane toimunut: mis õnnestus, mis mitte; milline on tagasiside osalejatelt; soovitusel teistele, kes tulevikus sarnast üritust läbi viivad.

Ürituse kirjalik kokkuvõte koosneb järgmistest osadest:

- tiitelleht;
- sisukord;
- sissejuhatus:
 - tutvustatakse lühidalt (kuni 1,5 lk) valitud teemat;
 - tuuakse välja teema valiku põhjendus;

- seatakse eesmärgid;
- ülevaade töö struktuurist ja alaosadeks jaotamise põhimõtetest (lühidalt ülevaade peatükkidest, millest töö koosneb);
- töö põhiosa:
 - ettevalmistused ürituse läbiviimiseks (eelarve, planeeritavad tegevused, reklaamimine, kasutatavad vahendid);
 - ürituse läbiviimine (millal toimus, kaua kestis, läbiviidud tegevused, abilised);
 - üritusejärgne analüüs (mis õnnestus, mis mitte; milline on tagasiside osalejatelt; soovitusel teistele, kes tulevikus sarnast üritust läbi viivad);
- kokkuvõte (analüüs toimunu kohta, sealhulgas autoripoolne hinnang kogu protsessile);
- kasutatud kirjandus (vajadusel);
- lisad (vajadusel).

1.5 Loovtöö vormistamine

Loovtöö keeleks on korrektne eesti keel. Stiil on emotsioonivaba, kompaktne (mitte lakooniline ega ka paljusõnaline) ja selge. Soovitatav on kasutada umbisikulist vormi, praktilises töös võib kasutada mina-vormi. Võõrkeelsed väljendid on kaldkirjas. Kasutatud piltide, tabelite, jooniste ja skeemide ees on selgitav pealkiri või tekst.

Viitamine

Kõigile töös kirja pandud seisukohtadele, faktidele ja andmetele, mis ei ole autori enda poolt välja mõeldud, tuleb viidata. Viitama ei pea üldiselt teada olevatele andmetele ja enesestmõistetavatele faktidele, näiteks et kõik inimesed on unikaalsed. Siiski on parem pigem rohkem viidata, kui üldse viitamata jätta. Võõraste mõtete esitamist enda omade pähe käsitletakse plagiaadina, mis pole lubatud. Teistele autoritele kuuluvaid seisukohti või andmeid võib loovtöös esitada refereeringutena või tsitaatidena. Tsiteerimise korral kasutatakse töös sõna-sõnalt mõnes teises töös või allikas esinevat lauset, lauseosa või väljendit. Tsitaadid on

jutumärkide vahel. Refereerimine on kasutatud lause, lõigu, tulemuse, järelduse, mõtte või idee oma sõnadega edasiandmine ehk ümberjutustamine. Tsiteerimise ja refereeringu puhul esitatakse allikas, mis on toodud kasutatud kirjanduse loetelus. Teksti sees viidatakse allikale lause või lõigu lõpus. Selleks kirjutatakse ümarsulgude vahele autori nimi ja võimalusel leheküljenumber (vaata allpool kasutatud kirjanduse vormistamist), näiteks

Leevike ei ole Eestis kaitsealune liik (Peksar).

Kui autori andmed puuduvad, siis kirjutatakse sulgudesse allika haldaja nimi ja/või allika pealkiri, näiteks

Leevike on paigalind (Vikipeedia, Leevike).

Õpilase soovi korral on lubatud on ka viitamine ülanumbriga lause või lõigu lõpus. Sel juhul peab ülanumber vastama kasutatud kirjanduse loetelus olevale allika numbrile.

Loovtöö kirjaliku osa vormistamisel kasutatakse *Times New Roman* või *Arial* kirjastiili. Pealkirjade (välja arvatud tiitellehel) teksti suurus on 14 pt, tavalisel tekstil 12 pt. Reavahe on 1,5 kordne. Lehe vasakul servas on vaba ruumi 3,5 cm, teistes servades 3 cm. Töö trükitakse paberile ühepoolselt.

Tiitelleht on töö esimene lehekülg, näide on toodud Lisas 2. Tiitellehel on järgmised osad:

- kooli nimi Tartu Kristlik Põhikool üleval rea keskel;
- õpilase klass kooli nime all rea keskel;
- õpilase ees- ja perekonnanimi pealkirja kohal rea keskel;
- töö pealkiri suurtähtedes tiitellehe keskel;
- töö liik "Loovtöö" pealkirja all rea keskel;
- juhendaja(te) andmed (paremal servas lehe alumises pooles);
- töö tegemise koht ja aasta lehekülje all keskel.

Tiitellehel ei ole leheküljenumbrit.

Sisukorras esitatakse töö osade loetelu koos nende alguslehekülgedega töös. Sisukorras loetletakse, kuid ei nummerdata sissejuhatust, kokkuvõtet, kasutatud kirjandust ja lisaid. Sisukord asub eraldi leheküljel/lehekülgedel.

Sissejuhatus algab eraldi leheküljelt.

Töö põhiosa / töö käigu kirjeldus algab eraldi leheküljelt. Pealkirjad on nummerdatud, rasvases/paksus kirjas ja teksti suurus on 14 pt. Esimese taseme pealkirjad on suurtähtedes.

Kokkuvõtte algab eraldi leheküljelt.

Kasutatud kirjanduse nummerdatud loetelus esitatakse kõik töö kirjutamiseks kasutatud allikad (nii raamatud, veebileheküljed, ajalehe artiklid jms.). Tekstisisese viitamisel kasutatakse järjekorranumbrit.

- Raamat: autori(te) nimi(ed). Pealkiri kaldkirjas. Kirjastuse nimi, väljaandmise aasta, tsitaadi korral leheküljenumber/numbrid. Näited:

1. Jüssi, Fred. *Linnuaabits*. AS Ajakirjade Kirjastus, 2007.
2. Salo, Pertti ja Salo, Ulla. *Meie metsade seemed*. Varrak, 2017.

- Veebileht: autor(id) - isiku või ettevõtte nimi. Pealkiri kaldkirjas. URL - veebilehe aadress, külastamise kuupäev sulgudes.

Näited:

3. Peksar, Arno. *Leevike*.

https://www.looduspilt.ee/loodusope/index.php?page=liigitutvustused_liik&id=248 (06.07.2020).

4. Vikipeedia. *Leevike*. <https://et.wikipedia.org/wiki/Leevike> (06.07.2020).

5. Ennet, Priit. *Mõistatuslik taevakeha võib olla suurim neutrontäht või väikseim must auk.*

<https://novaator.err.ee/1106331/moistatuslik-taevakeha-voib-olla-suurim-neutraht-voi-vaikseim-must-auk> (06.07.2020).

- Ajalehe/ajakirja artikkel: autor(id), pealkiri kaldkirjas, ajakirja/ajalehe nimetus, väljaandmise aeg.

Näited:

6. Sikk, Tiiu. *Heegeldatud kardin*. Käsitöö, sügis 2006.

7. Kask, Ants. *Rohepesu või ajupesu?* Postimees, 06.07.2020.

Lisad algavad uuel leheküljelt ja nende pealkirjad on nummerdatud: Lisa 1, Lisa 2 jne. Pealkiri on rasvases/paksus kirjas. Iga lisa kohta peab töö sisus olema viide. Lisad on paigutatud neile viitamise järjekorras.

1.6 Loovtöö esitlemine

Direktor määrab loovtöö hindamiskomisjoni vähemalt kaks nädalat enne kaitsmist. Hindamiskomisjoni kuuluvad õpilaste juhendajad, loovtöö koordinaator ning direktori poolt määratud õpetaja(d).

Loovtöö kaitsmisele lubatakse õpilane, kui tema töö on juhendaja hinnangul kaitsmiskõlbulik ja kellel on tähtaegselt esitatud töö kirjalik osa.

Õpilane esitleb loovtööd hindamiskomisjoni ees suulise ettekandena. Aega antakse selleks 10 minutit, järgneb 5 minutiline arutelu. Esitlust on soovitatav näitlikustada digitaalsete vahendite abil. Kui loovtööks on praktiline töö, siis võimaluse korral esitleb õpilane oma tööd hindamiskomisjonile.

Õpilane võib oma loovtöö tulemuste esitlemise ilmestamiseks kasutada slaidiesitlust (nt Google'i esitlust või PowerPointi slide). Slaididel esitatakse põhiseisukohad, märksõnad, graafikud, diagrammid – see ei ole tekst, mida ette lugeda, vaid

näitlikustamise materjal. Aega arvestades peaks esitlus piirduma 6 – 12 slaidiga.

Minimaalne kirja suurus slaidil on 24 pt. Slaididel võiks näiteks olla:

- 1. slaid - loovtöö pealkiri ja autori nimi;
- 2. slaid - loovtöö eesmärk;
- 3. slaid - kasutatud vahendid, valim, meetodid jms;
- 4. - 10. slaid - töö käik, ürituse ettevalmistuse ja läbiviimise info, uuringu läbiviimise info ja tulemused;
- 11. slaid - kokkuvõte;
- 12. slaid - tänusõnad, publiku poole pöördumine (küsimuste võimaldamine);

Loovtöö esitlemisel õpilane:

1. selgitab töö eesmärgi ja põhjendab teema valikut;
2. tutvustab töö sisu;
3. esitab töö kokkuvõtte: kirjeldab töö põhitulemusi ja nende seost püstitatud eesmärkidega.

1.7 Loovtöö hindamine

Hindamiskomisjon hindab esitatud töid järgmise hindamismudeli abil:

Kriteerium	Väga hea	Hea	Rahuldav	Mitterahuldav
Töö sisu	Idee on originaalne, hästi teostatud. Eesmärgid on selgelt sõnastatud ja põhjendatud. Töö on põhjalik ja vastab täielikult püstitatud eesmärkidele. Töö ülesehitus loogiline ja terviklik.	Idee teostuses on üksikud puudused. Eesmärgid on selgelt sõnastatud ja üldjoontes põhjendatud. Töö on põhjalik, kuid ei vasta täielikult eesmärkidele. Töö ülesehitus loogiline, kuid ei ole päris terviklik.	Idee teostuses on suured puudused. Töö eesmärgid ei ole arusaadavalt sõnastatud. Töö on pealiskaudne, vastab osaliselt püstitatud eesmärkidele. Töö ülesehitus ei ole	Idee on teostamata. Töö eesmärgid pole sõnastatud. Töö ei vasta püstitatud eesmärkidele. Töö ülesehitusest ei saa aru.

			loogiline. Töö ei ole terviklik, esineb sisulisi puudujääke.	
Töö teostamise protsess	Õpilane valis valdkonna/teema omaalgatusel. Loovtöö kava korrektselt täidetuna esitatud tähtjaks. Õpilane oli aktiivne materjali otsimisel/läbitöötamisel/katsetamisel ja vormistamisel. Koostöö juhendajaga oli väga hea ja sisuline. Õpilane pidas kinni kokkulepitud tähtaegadest ja järgis juhendaja poolt antud juhiseid.	Juhendaja abil leitud valdkond. Loovtöö kava esitatud tähtjaks. Õpilane vajab abi materjali töötlemisel, töö ülesehitusega sai iseseisvalt hakkama. Koostöös juhendajaga oli mõningaid puudujääke. Õpilane ületas mõnel korral kokkulepitud tähtaega ja enamasti järgis juhendaja poolt antud juhiseid.	Juhendaja poolt pakutud teema. Loovtöö kava esitatud tähtjaks, kuid kava vormistuses on puudujääke. Loovtöö kava esitatud 1-2 päeva tähtjast hiljem. Juhendaja poolt antud materjali läbitöötamine, töö ülesehitusel vajab abi. Õpilane ei pidanud tähtaegadest kinni ega järginud juhendaja poolt antud juhiseid.	Vajas pidevat juhendamist, omaalgatus puudus. Loovtöö kava hilinenud 3 või rohkem päeva. Koostöö juhendajaga ei olnud järjepidev ja sisuline. Õpilane ei pidanud tähtaegadest kinni ega täitnud juhendaja poolt antud ülesandeid.
Töö vormistamine	Sõnastus selge, korrektne, sobiva stiiliga. Esineb üksikuid õigekirjavigu. Vormistus (sh viitamine) nõuetekohane.	Sõnastuses mõningast ebaselgust. Esineb üksikuid õigekirjavigu. Esineb üksikuid puudujääke vormistuses või viitamises.	Sõnastus ebaselge. Esineb mitmeid õigekirjavigu. Esineb suuremaid eksimusi vormistamise nõuete vastu. Viitamine	Esineb hulgaliselt lausestus- ja õigekirjavigu. Töös ei ole vormistamise nõuetele pööratud mingit tähelepanu.

			ebakorrektn või puudub üldse.	
Töö esitlemine	Õpilane suhtleb rahvaga, mitte ei loe maha. Oskab küsimustele vastata. Oskab kasutada vajadusel märkmeid. Slaididel on tekst lühike ja kokkuvõtlik. On kasutatud erinevaid allikaid ja on ka allikad välja toodud. Juures on ka pildid. Õpilane peab kinni etteantud ajalimiidist.	Õpilane suhtleb, aga vähe ja loeb ka mõned slaidid maha. Kasutab vajadusel märkmeid, kuid ei oska neid väga hästi kasutada. Slaididel on proovitud lühidalt kokku võtta. Õpilane peab kinni etteantud ajalimiidist.	Õpilane loeb slaidilt maha. Ei oska märkmeid kasutada ja ei proovigi. Slaididel on liiga pikk/lühike tekst ja allikad on välja toomata. Vähemalt 2 pilti. Õpilane ei pea kinni etteantud ajalimiidist (kas ületab või on liiga lühike esitlus).	Esitlus ei ole arusaadav. Õpilane ei oska küsimustele vastata. Õpilane ei pea kinni etteantud ajalimiidist (kas ületab või on liiga lühike esitlus).

Hindamisel arvestatakse kõige suurema osakaaluga sisu – 40%, ülejäänud osadest – töö teostamise protsess, töö vormistamine ja töö esitlemine – igaühe osakaal hindes on 20%.

Lisa 1. Loovtöö teostamise tegevuskava

Loovtöö teostamise tegevuskava

Õpilase nimi

Loovtöö teema	
Loovtöö eesmärk	
Juhendaja nimi	

Tegevused	Aeg	Kasutatavad vahendid (sealhulgas infoallikad)

Lisa 2. Tiitellehe näidis

Tartu Kristlik Põhikool
8. klass

Mari Vaarikas
**ÕPILASTE RAHULOLU
KOOLIKESKKONNAGA**
Loovtöö

Juhendaja: Jüri Juurikas

Tartu 2020